



Laaja Hyvinvointikertomus 2017-2020

Sisällys

JOHDANTO	3
1 OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016	4
1.1 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi.....	5
1.2 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset.....	6
2 OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020	8
2.1 Kaupunkistrategian painopisteet ja linjaukset.....	12
2.2 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat	13
2.3 Hyvinvointisuunnitelma	17
2.4 Suunnitelma tulevalle valtuustokaudelle	18
3 OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY	22
3.1 Suunnitelman laatijat	22
3.2 Suunnitelman hyväksyminen	22
Liitteet	23
Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	23

JOHDANTO

Terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain väestön hyvinvoinnista ja terveyden tilasta sekä kokoamaan kerran valtuustokaudessa laajan hyvinvointikertomuksen. Karkkilan laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 on toimialojen yhteisen hyvinvointityöryhmän laatima tietopaketti karkkilalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä.

Sähköinen hyvinvointikertomus on verkossa toimiva Kuntaliiton ylläpitämä kuntien tiedolla johtamisen työväline. Se koostuu vuosittain koottavista kunnan hyvinvointia mittaavista vuosiraporteista sekä kerran valtuustokaudessa koostettavasta laajasta hyvinvointikertomuksesta. Se tukee hyvinvoinnin näkökulmien kytkemistä kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun, seurantaan ja arviointiin erityisesti strategisella tasolla.

Työväline ohjaa kunnan johdon toteuttamaa hyvinvointikertomuksen valmisteluprosessia. Sähköinen hyvinvointikertomus jakaantuu päättyvän valtuustokauden tai vuoden arviointiin, tulevan valtuustokauden tai vuoden suunnitteluun sekä kunnanvaltuuston käsittelyyn ja hyväksymiseen. Tämä laaja hyvinvointikertomuksen hyvinvointiraportointi on osa kunnan strategista toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Kunnan vuosikohtaisia hyvinvointitoimia ei ole raportoitu erikseen.

Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2017-2020 pääpaino on karkkilalaisten hyvinvoinnin kuvaamisessa ja katsauksen sisältö on päivitetty vastaamaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ehdotusta kuntien hyvinvointikertomuksen minimietosisällöstä. Siinä luodaan katsaus edelliseen valtuustokauteen (OSA I), tarkastellaan voimassa olevan kaupunkistrategian mukaista hyvinvoinnin kehitystä ja laaditaan hyvinvointisuunnitelmaa seuraavan valtuustokauden strategian pohjaksi (OSAT II ja III).

1 OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016

Karkkilan väkiluku on pysynyt melko vakaana, laskien hieman viime vuosina 2015-16. Kuntien välinen nettomuutto oli kuitenkin vuonna 2015 positiivinen muutaman negatiivisen vuoden jälkeen. Yli 65-vuotiaiden osuus on Karkkilassa kasvanut, ja demografinen huoltosuhde on heikentynyt. Joka toinen vuosi (2013, 2015) toteutettavan kouluterveyskyselyn mukaan perusopetusikäisten lasten osalta on havaittavissa monia myönteisiä kehityssuuntia: Masentuneisuus, yksinäisyys ja terveydentilan huonoksi kokeminen ovat vähentyneet. Kiusaamista ja puutetta vanhemmuudessa koetaan vähemmän kuin aiemmin, ja liikuntaa harrastamattomien koululaisten määrä on vähentynyt.

Positiivista kehitystä on tapahtunut myös koulutuksen ulkopuolelle jäävien 17-24 -vuotiaiden määrässä. Määrä on kuitenkin vertailukuntiin nähden vielä suuri. Koulutukseen ja työelämään osallistuvien nuorten määrän osuutta tulee pyrkiä kasvattamaan ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on päivitetty kevään 2016 aikana perhesosiaalityön, perhetyön ja lastensuojelun järjestämisen osalta sekä lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman osalta. Suunnitelman liiteosan tulokorteissa esitetään suunnitelmaa vuosille 2016-17 toteutuneiden asioiden ja tiedossa olevien indikaattoritietojen pohjalta. Sivistystoimi on ensisijainen ennaltaehkäisevä hyvinvointipalvelujen tuottaja Karkkilan kaupungissa.

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen piirissä on päivittäin n. 1500 lasta ja nuorta. Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelujen toiminnot ovat edelleen suosittuja kaupungissa. Kiva-kouluraportit ja kouluterveyskyselyt ovat antaneet ajantasaista tietoa oppilaiden viihtyvyydestä.

Karkkilassa on ollut maahanmuuttajaoppilaita useamman vuoden. Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään Nyhkälän koulussa. Suomi toisena kielenä opetusta annetaan Nyhkälän koulussa ja yhteiskoulussa. Ensimmäinen Karkkilan kaupungin kotouttamishjelma on tehty vuonna 2016.

Karkkilan kaupungissa on kaupungin kokoon nähden poikkeuksellisen vireät ja aktiiviset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, joita järjestetään yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Tapahtumia järjestetään viikoittain hyvin monipuolisesti eri kohderyhmät huomioiden. Ne ovatkin keskeisiä hyvinvointia ja terveyttä ylläpitäviä palveluja, joilla on paljon positiivisia välillisiä vaikutuksia. Ne edistävät elinikäistä oppimista ja yhteisöllisyyttä sekä aktiivisena kansalaisena toimimista.

Vaikeasti työllistyvien osuus on kasvanut, mikä asettaa paineita työllisyyden hoidolle. Mielenterveyden edistämiseen tulee edelleen suunnata ennalta ehkäisevää työpanosta kaupungin eri toiminnoissa. Sosiaali- ja terveystoimissa painopistettä on jo muutettu ja tullaan muuttamaan edelleen ennalta ehkäisevämpään suuntaan.

Ikääntyneiden ja palvelua tarvitsevien kuntalaisten määrä kasvaa, joten haasteena on kehittää kohtiin vietäviin palveluihin uusia ratkaisuja. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi on liitteenä

1.1 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Karkkilan kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunkistrategian 11.12.2017 Karkkila -yhdessä askeleen korkeammalla. Sen tavoitteet koottiin edellisen valtuustokauden onnistumisten mutta myös keskeneneräisiksi jääneiden asioiden pohjalta. Strategian tekoon osallistettiin koko valtuusto ja kaupungin henkilöstö. Vuosina 2018-19 strategiaa tehtiin tunnetuksi toimialoilla ja strategian tavoitteita jalkautettiin lautakuntien valtuustoon nähden sitoviksi tavoitteiksi. Valtuusto ei päivittänyt kaupunkistrategiaa valtuustokauden puolivälissä, vaan kirkasti Karkkilalle uuden *Innostava elinvoimakunta* -vision. Vision tavoitelaan pääsemiseksi laadittiin operatiivista toimintaa ohjaamaan Kestävän kasvun Karkkila -muutostiekartta. Keskeiset toimenpiteet on koottu kaupungin kahteen strategiseen kehitysohjelmaan; Kasvuohjelmaan ja Kestävä Karkkila -ohjelmaan. *Innostava elinvoimakunta* -visio on asetettu vuoteen 2030. Kaupunkistrategia päivitetään uuden valtuustokauden alettua syksyllä 2021.

Tavoitteena on edistää kaupungin kestävästä kasvusta, elinvoimaa, kuntalaisten hyvinvointia sekä kaupungin taloudellista tasapainoa ja henkilöstötyytyväisyyttä. Katseet on käännetty menojen karsimisesta tulojen kasvattamiseen, ja tavoitteena on vahvistaa Karkkilan tulevaisuuden vetovoimaa niin yritysten, asukkaiden kuin kävijöidenkin silmissä. Kansallisella yhteistyöllä aiotaan vahvistaa jatkossa myös Karkkilan asemaa Suomen kartalla ja kehittää myös kansainvälistä yhteistyötä. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ei juurikaan ole hidastanut heikko talouden kehitys, mutta investointeja on jouduttu siirtämään eteenpäin ja priorisoimaan.

Hyvinvoinnin edistämisen ja palvelujärjestelmän vahvuudet ja voimavarat Karkkilassa:

- tehty runsaasti investointeja palveluverkkoon
- asukkaat ovat tyytyväisiä palveluihin
- lastensuojelussa painopistettä on voitu siirtää sijaishuollosta avohuollon palveluihin
- lääkäripalvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen saatavuus on hyvää
- ikäihmisten palvelurakenne on valtakunnallisten suositusten tasolla
- mielenterveys ja päihdepalveluissa on toimiva organisaatio, ja matalan kynnyksen palveluja on kehitetty hyvin tuloksin
- Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualue tuottaa merkittävän määrän matalan kynnyksen maksuttomia tapahtumia ja palveluja kaikenikäisille kuntalaisille.

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueella on tuotettu hyvinvointia edistäviä palveluita kaikenikäisille kuntalaisille. Elämyspolku on malli, jonka sisällä on kehitetty ja jonka avulla on tehty näkyväksi kaupungin maksuttomia, matalan kynnyksen palveluita kuntalaisille. Kulttuuri-, liikunta-, opisto-, kirjasto- ja museopalvelut ovat tuottaneet määrällisesti paljon palveluita ja tapahtumia, jotka edistävät kuntalaiset osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Palvelualueen yksiköt ovat tehneet tiiviisti yhteistyötä ja markkinoivat palvelujaan moni eri tavoin. Yhteistyö koulujen, päiväkotien, neuvolan, perhepalveluiden, maahanmuuttopalveluiden, ikäihmisten palvelujen ym. kanssa on ollut aktiivista.

Kaikukortti-toiminta on vakiinnutettu ja sitä tuotetaan toistaiseksi yhdessä sosiaalialan toimijoiden sekä tapahtumatuottajien ja työväenopiston kanssa.

1.2 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Hyvinvoinnin edistämisen ja palvelujärjestelmän kehittämisen painopistealueet ja kehittämiskohdeet Karkkilassa 2017-2020 kohderyhmittäin:

Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten palveluissa on edelleen tärkeää turvata tuen tarpeessa olevien lasten palvelut ja kohentaa kuraattori- ja psykologipalvelujen saatavuutta. Yhteistyö etsivän nuorisotyön ja perusopetuksen ja lukion kanssa on keskeistä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yksi kunnan tärkeimmistä tehtävistä. Tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen sekä mahdollisten lastensuojelullisten kulujen vähentäminen. Karkkilan kaupunki on valmistellut yhdessä Vihdin, PTKY Karviaisen ja SITRA:n kanssa vaikuttavuusinvestointimallin eli SIB- hankkeen (tulosperusteinen rahoitussopimus) käyttöönottoa lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Hankkeen tukeminen siirtyi SITRALta Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskukseen, jonka toiminta käynnistyi työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä 13.1.2020, Vaikuttavuusinvestointimalli on konkreettinen väline, jolla voidaan lisätä julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin yhteistyötä merkittävien yhteiskunnallisten ongelmien ehkäisemiseksi sekä ratkaisemiseksi. Toimintamallissa painotetaan toiminnan tuloksellisuutta, joten sitä mitataan ja arvioidaan systemaattisesti kehittynein menetelmin.

Varhaisella tukemisella pyritään auttamaan tuen tarpeessa olevia lapsiperheitä jo siinä vaiheessa, kun he odottavat lasta, neuvolavaiheessa. Vaikuttavuusinvestointihankkeen avulla perheiden tueksi rekrytoidaan perhevalmentajia (coach), jotka kulkevat perheiden rinnalla aina lapsen päivähoitoikään saakka ja tarvittaessa eteenkin päin. Perheille tarjotaan täsmätukea eri elämänvaiheissa. Tällä pyritään vähentämään varhaiskasvatusvaiheessa ilmeneviä ongelmia ja tukemaan kouluun siirtymisen nivelvaiheessa. Pitemmällä tähtäimellä tavoitellaan koulupudokkaiden määrän vähenemistä mm. peruskoulun, toisen asteen ja nuorisotyön kouluyhteistyön avulla. Toimintamallin käyttöönotosta Karkkilan kaupungille mahdollisesti syntyvästä kustannussäästöstä maksetaan tuottoa sijoittajalle.

Oman haasteensa tuovat toisen asteen opiskelijat, jotka eivät kykene kulkemaan toiselle paikkakunnalle opiskelemaan. Tilanteen parantamiseksi kaupunki aloitti syksyllä 2020 yhdessä Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän kanssa metalli- ja konetuotannon ammattiopinnot Karkkilassa. Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä, Karkkilan yritykset ja Karkkilan kaupunki ovat yhteistyössä suunnitelleet ratkaisua asiaan, ja kehittäneet uudenlaisen mallin ammatillisen perustutkinnon käynnistämiseksi Karkkilassa. Päävastuussa koulutuksen suunnittelusta on ollut Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymällä.

Vuoden 2019 keskeiset nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat olleet:

- Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan harrastukseen
- Nuorten työllistymistäidot ovat vahvistuneet ja syrjäytyminen vähenee

- Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään
- Yhä harvemmallalla nuorella on mielenterveysongelmia ehkäisevän toiminnan ansiosta
- Nuori saa riittävää neuvontaa ja muuta tukea itsenäiseen asumiseensa

Etsivällä nuorisotyöllä sekä starttipajatoiminnalla on tavoitettu nuoria, joita muilla tavoin ei ole saatu palvelujen piiriin. Ankkuritoiminnalla tavoitetaan Lohjan ja Vihdin kanssa 14-19 vuotiaita nuoria, joilla on korkea riski päätyä syrjäytymisen ja rikollisuuden kierteisiin. Ehkäisevällä päihde-työllä pyritään pysäyttämään päihteiden käytön kokeilut ja saattamaan hoitoon koukkuun jääneet.

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen koordinoima elämyspolku tarjoaa maksuttomia kulttuuri- ja liikuntaelämyksiä kaikille kaupunkilaisille, erityisesti lapsia ja nuoria painottaen. Elämyspolun ohjelma toteutetaan suoraan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen vietyinä, jotta sisällöt tavoittavat mahdollisimman suuren osan kustakin ikäluokasta.

Elämyspolun kaltaisten toimintamallien ja kulttuuripalveluiden hyvinvointivaikutusten merkitystä tulisi tuoda jatkossa esiin enemmän. Seurannan, tarveanalyysin ja vaikutusten osoittamisen haasteena on palvelujen tuottamiseen varatut niukat resurssit, jotka nykyisellään riittävät vain toiminnan järjestämiseen.

Työikäinen väestö ja ikäihmiset

Työllisyydenhoidon kokonaisuus: tavoitteena on työpaikkojen lisääminen sekä väestön työkykyisyydestä huolehtiminen tärkeää.

Karviaisen palvelut

Ikäihmisten palveluissa kehittämishaasteet kohdistuvat edelleen palvelurakenteeseen. Kotihoidossa hoidetaan yhä raskashoitaisempia ikäihmisiä, ja sen on oltava ympärivuorokautinen ja luotettava palvelu. Myös ikäihmisten osallistumisen ja aktiivisen toimijuuden mahdollisuuksia tulee tukea.

Karkkila on osa valtakunnallista Kaikukortti-verkostoa, jolla mahdollistetaan pienituloisten sote-asiakkaiden mahdollisuus osallistua kulttuuritapahtumiin ja työväenopiston kursseille maksutta. Kaikukortin toiminta on vuoden 2019 aikana vakiinnutettu ja palvelutuottajien verkosto kasvanut. Kulttuuritoimijat ovat kaupungin omia yksiköitä ja goodwill-periaatteella mukana olevia kolmannen sektorin toimijoita, joten malli luo uusia vapaaehtoisten verkostoja. Kehittämistoimena tavoitellaan kaikkien kaupungin tuottamien vapaa-ajan palveluiden saamista Kaikukortin piiriin.

Syksyllä 2019 Karkkilassa toimintansa aloitti kaupunkilaisten yhteinen kokoontumistila Kansankulma. Tätä toimintaa on rahoitettu Resurssipankkihankkeen toimesta. Resurssipankki on neljän kunnan; Lohjan, Vihdin, Raaseporin sekä Karkkilan yhteinen AMIF-rahoitteinen hanke. Hankkeen toiminta päättyi vuonna 2020. Kansantalon toimintaa koordinoi hankkeen lisäksi kaupungin maahanmuutto- ja kulttuuripalvelut. Tilan käyttö on yhdistyksille, järjestöille ja toimintaryhmille maksutonta. Tilan tavoitteena on vahvistaa kolmannen sektorin asemaa maahanmuuton kotoutumista tukevassa työssä. Lisäksi tila luo puitteita vapaaehtoistyön toiminnalle ja tukee työikäisten ja ikäihmistien aktiivista kansalaistoimijuutta. Tilan mahdollinen jatkorahoitus täytyy ratkaista vuoden 2020 aikana.

2 OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

Taustaa

Kaupunginvaltuusto hyväksyessään strategian vuosille 2017-2020 edellytti, että kaupunginhallitus valmistelee strategiasta jalkauttamisohjelman, jota se käyttää työkaluna strategian toimeenpanoon, ja tuo jalkauttamisohjelman kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Strategiaa on käsitelty toimialoilla ja mm. sivistystoimessa strategiasta laadittiin erillinen sivistysohjelma.

Työkykyjohtamista on tuettu varhaisen välittämisen –mallin keinoin. Varhainen välittäminen tarkoittaa aktiivista varhaista puuttumista, työhön paluun tukea ja tehostettua tukea työkyvyn heikentyessä. Kaupunki tukee henkilöstön työkykyä erilaisin hankkein ja tarjoamalla työsuhde-etuja liikunnan ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen. Henkilöstön budjettiin on vuosittain varattu rahaa yhteisöllisyyden kehittämiseen.

Vuonna 2018 toteutui esimiehille ja työsuojeluvaltuutetulle suunnattu työterveyslaitoksen tuottama työturvallisuusverkkokurssi. Työterveyshuollon johdolla alkoi henkisen työkyvyn tukemisen ryhmä syksyllä 2018, joka on suunnattu opetuslalle ja jatkuu vuodelle 2019.

Karkkilan kaupungilla laadittiin työhyvinvointiohjelma vuosille 2018- 2019. Ohjelma tehtiin työsuojelutoimikunnassa yhteistyössä työsuojelun ja työterveyden kanssa. Ohjelma hyväksyttiin kaupungin johtoryhmässä, yhteistyötoimikunnassa ja kaupunginhallituksessa. Teemaksi kahdelle tulevalle vuodelle valittiin henkisen työkyvyn tukeminen.

Karkkilan kaupungin henkilöstöpoliittiset linjaukset perustuvat kaupunginhallituksen 29.8.2016 hyväksymään henkilöstöstrategiaan. Karkkilan kaupungin henkilöstövision mukaan henkilöstö on ammattitaitoista, hyvinvoivaa ja työkykyistä. Kaupungin henkilöstöstrategiassa kaiken keskiössä on työhyvinvointi, johon kaikki muut osa-alueet liittyvät.

Työhyvinvointi on kokonaisuus, jonka muodostavat työn mielekkyys, terveys ja työkyky, turvallisuus sekä psykososiaalinen työhyvinvointi. Työn mielekkyyttä lisäävät mm. työntekijän riittävä ammatillinen osaaminen, vaikutusmahdollisuudet omaan työhön, hyvä johtaminen ja työn palkitsevuus. Henkilöstöstrategiaa on päivitetty henkilöpoliittiseksi linjaukseksi vuoden 2020 alkupuolella.

Kaupungin kokonaistilanne

Talouden näkymät niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ovat hyvin epävarmoja. Kuntatalouden näkymät olivat syksyllä 2020 poikkeuksellisen haastavat keväällä alkaneen koronapandemian takia. Kuntatalouden suurin ongelma koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi on jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta.

Karkkilan kaupungin taloustilanne alkoi heikentyä vuonna 2018 ja tilikauden tulos painui negatiiviseksi. Kaupungin vuoden 2019 tilikauden tulos painui reilusti alijäämäiseksi, vuoden 2020 tulosennusteen arvioidaan olevan lähellä nollaa. Kaupungin taloudellinen tilanne tulee olemaan haas-

teellinen seuraavina vuosina, taseeseen kertyneen 2,74 M euron alijäämän takia ja suuren lainamäärän takia. Talouden saattaminen tasapainoon edellyttää talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Karkkila kilpailutti talouden tasapainotusohjelman laatimisen vuosille 2021-2024 loppuvuodesta 2020. Ohjelma valmistellaan kevään aikana ja tuodaan päätöksentekoon toukokuussa 2021.

Karkkilan asukasmäärä on laskenut edelleen vuoteen 2020 saakka, mikä vaikuttaa negatiivisesti verotuloihin ja valtionosuuksiin. Karkkila on ollut vuonna 2019 risteyksessä, jossa tuli miettiä selkeä ja fokusoitu tulevaisuuden suunta. Tämä suunta kirkastettiin kevään 2019 Innostava elinvoimakunta -visiossa ja sen pohjalta laaditussa muutoksen tiekartassa.

Karkkilassa on erinomaiset eväät positiivisen kehityksen matkalle. Suunnan tulee olla yhteinen ja vaikeisiin päätöksiin tulee sitoutua. Karkkilan hyvä tulevaisuus rakennetaan yhdessä Karkkilan asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on päivitetty sekä vuonna 2017 että syksyn 2019 aikana perhesosiaalityön, perhetyön ja lastensuojelun järjestämisen sekä lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman osalta. Sivistystoimi on ensisijainen ennaltaehkäisevä hyvinvointipalvelujen tuottaja Karkkilan kaupungissa. Syntyvyys Karkkilassa on laskenut viimeisten neljän vuoden aikana, mutta useita perheitä kouluikäisine lapsineen on muuttanut kaupunkiin pitäen perusopetuksen oppilasmäärän lähes ennallaan. Lastensuojelun asiakasmäärät ovat kasvaneet voimakkaasti ja erityisesti lastenpsykiatrian palvelujen käyttöä on paljon. Nuorison työttömyysaste Karkkilassa on viime vuosina laskenut.

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen piirissä on päivittäin suuri osa kuntalaisia sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelujen toiminnoissa runsaasti asiakaskäyntejä viikoittain, Koululaisten hyvinvointia seurataan kahden vuoden välein järjestettävällä kouluterveyskyselyllä, jonka keskeisimmät tulokset on esitelty säännöllisesti sivistyksen ja hyvinvoinnin molemmissa lautakunnissa mutta on myös järjestetty infoiltoja valtuutetuille. Myös kiva-kouluraporteista on tiedotettu asiantuntijalautakuntaa. Ne antavat ajantasaista tietoa oppilaiden kouluviihtyvyydestä.

Kouluterveyskyselyn mukaan perusopetusikäisten lasten osalta on havaittavissa monia myönteisiä kehityssuuntia: Masentuneisuus, yksinäisyys ja terveydentilan huonoksi kokeminen ovat vähentyneet valtuustokauden loppua kohden. Kiusaamista ja puutetta vanhemmuudessa koetaan vähemmän kuin aiemmin, ja liikuntaa harrastamattomien koululaisten määrä on vähentynyt. Toisaalta yksinäisyyden kokeminen on lisääntynyt.

2019 vuoden aikana käynnistettiin uudenmuotoinen perhevalmennus Karkkilan neuvolassa. Puhe-terapeutit järjestivät noin 4 ryhmämuotoista kuntoutuskertaa. Neuvolat, päiväkodit ja perheiden tukipalvelut järjestivät yhteiset vanhempainillat kaikille alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmille kaikissa kunnallisissa päiväkodeissa.

Varhaiskasvatuksen aloitus on lapselle ja perheelle suuri elämänmuutos ja sen hyvään alkun on tärkeä varata riittävästi aikaa. Hoitosuhteen alkaessa kasvattaja ottaa yhteyttä perheeseen ja sopii

huoltajien kanssa ensimmäisen tapaamisen, jonka tavoitteena on tutustua lapseen ja kuulla huoltajien odotuksia varhaiskasvatuksesta. Pääsääntöisesti tapaaminen toteutuu lapsen kotona, jolloin lapsi saa tutustua kasvattajaan lapselle turvallisessa ympäristössä. Tutustumisen käytänteet sovi- taan yhdessä huoltajan kanssa lapsen tarpeita vastaaviksi.

Tunnetaitoryhmiä ei toteutettu Karkkilassa: 2019 aikana ryhmiä on vedetty yhteistyössä varhais- kasvatuksen ja Karviaisen kanssa.

Koulupolun alussa esiopetus ja alkuopetus tekivät yhteistyötä lukuvuonna 2019-2020 alkuluokka- toimintana kolmen eri päiväkodin ja koulun välillä. Perheneuvolan työntekijät ja alle kouluikäisten lasten psykologi jalkoutuivat avoimeen päiväkotiin vuonna 2019 mahdollistaen varhaisen ja mata- lan kynnyksen tuen/palveluihin ohjaamisen. Perheneuvola järjesti lasten tunnetaitoryhmiä vuonna 2019 kahdelle ryhmälle.

Vanhemmuuden tueksi järjestettiin 2 "Ihmeelliset vuodet"- ryhmää, yhteistyössä perhesosiaalityö ja perheneuvola.

Osallistuva ja oppiva koululainen:

Lape -hankkeen kautta koulutettiin Nepsy (neuropsykiatrisia) -valmentajia, jotka konsultoivat kou- luilla lukuvuonna 2019-2020.

Karkkilassa järjestettiin vanhemmille alueen huumetilanteesta informaatio-tapahtuma poliisin, kunnan sivistyspalveluiden, ptky Karviaisen ja järjestöjen yhteistyönä. Kouluterveyskyselystä oli noussut huolestuttavana tieto huumausaineiden käytön lisääntymisestä alueen nuorten keskuu- dessa sekä huumeiden aiempaa helpommasta saatavuudesta.

Myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori

Yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa koulutettiin kouluterveydenhoitajat, kuraattorit ja koulu- psykologit sekä ICP- että Varhais-OPS menetelmien käyttöön. IPC -interventiomalli on peruspalve- luihin kehitetty lyhytkestoista masennuksen tunnistamisen ja hoidon menetelmä. Perheneuvola on järjestänyt 2 vanhempainryhmää vanhemmille, joiden lapsilla on neuropsykiatrisia pulmia, ryh- miin on ollut mahdollista osallistua ilman Karviaisen palveluiden asiakkuutta, ryhmiin on osallistu- nut noin 40 vanhempaa.

Oppilaskunnat toimivat kaikilla kouluilla. Oppilaita osallistetaan koulun toimintaan monin eri ta- voin uutta opetussuunnitelmaa noudattaen. Myös huoltajien osallisuutta on vahvistettu uuden ops:n myötä. Useimmilla kouluilla toimii vanhempainyhdistys.

Positiivista kehitystä on tapahtunut myös koulutuksen ulkopuolelle jäävien 17-24 -vuotiaiden mää- rässä, mikä on vähentynyt hieman. Koulutukseen ja työelämään osallistuvien nuorten määrän osuutta tulee pyrkiä kasvattamaan ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Karkkilassa maahanmuuttajaoppilaiden määrä on ollut kasvussa jo useamman vuoden. Perusope- tukseen valmistavaa opetusta järjestetään Nyhkälän koulussa. Suomi toisena kielenä opetusta an- netaan Nyhkälän koulussa ja yhteiskoulussa. Karkkilan kaupungin kotouttamisohjelma on laadittu vuonna 2016, ja se on päivitetty loppuvuodesta 2020.

Kulttuuri ja vapaa-aika

Karkkilan kaupungissa on kaupungin kokoon nähden poikkeuksellisen vireät ja aktiiviset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, joita järjestetään yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Ta- pahtumia järjestetään viikoittain hyvin monipuolisesti eri kohderyhmät huomioiden. Ne ovatkin keskeisiä hyvinvointia ja terveyttä ylläpitäviä palveluja, joilla on paljon positiivisia välillisiä vaiku- tuksia. Ne mm. tukevat kaupunkistrategian mukaista sivistyskaupungin toteutumista ja edistävät elinikäistä oppimista ja yhteisöllisyyttä sekä aktiivisena kansalaisena toimimista.

Kulttuurisihteerin tehtävän myötä on voitu kehittää pitkäjänteisemmin kulttuurin parissa tehtävää työtä. Kaikukortti- ja elämyspolku-toiminta on saatu osaksi arkea ja niiden kautta tavoitetaan suuri määrä kaupunkilaisia.

Nyhkälän harjun kentän valmistuminen on sekä siistinyt kaupungin keskustan ilmettä, mutta sa- malla helpottanut sekä koulujen liikunnan opetusta, että lisännyt seurojen harjoittelumahdolli- suuksia.

Vaikeasti työllistyvien osuus on kasvanut, mikä asettaa paineita työllisyyden hoidolle. Mielenter- veyden edistämiseen tulee edelleen suunnata ennalta ehkäisevää työpanosta kaupungin eri toi- minnoissa. Sosiaali- ja terveystalouksissa painopistettä on jo muutettu ennalta ehkäisevämpään suuntaan.

Henkilöstöraportti

Kesällä 2017 alkaneen uuden valtuustokauden myötä käynnistyi myös uuden kaupunkistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävien toimenpiteiden jalkauttaminen ja toteuttaminen. Karkkilan kaupunkiorganisaatiolle vuosi 2018 oli muutosten vuosi. Henkilöstön suuri vaihtuvuus sekä aiem- min toteutettujen henkilöstövähennysten myötä ilmeinen resurssien niukkuus vaikeuttivat pitkä- jänteistä suunnittelua. Myös sairauspoissaolot sekä työterveyshuollon kulut kasvoivat merkittä- västi vuoden 2018 aikana.

Vuoden 2019 aikana Karkkilan kaupungin työntekijät olivat poissa töistä oman sairauden vuoksi yhteensä 2 918 työpäivää. Sairauspäivien lukumäärä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 56 työpäivää, kun ei huomioida työ- tai työmatkatapaturmista johtuvia poissaoloja.

Henkilöstön työssä viihtyminen ja työhyvinvointi on otettu yhdeksi keskeiseksi kehittämisen koh- teeksi vuosille 2019-2021. Karkkilan kaupungin tavoitteena on tulevaisuudessa olla arvostettu ja houkutteleva työnantaja - työpaikka, missä työntekijät viihtyvät ja kokevat arvostusta ammattitai- dollaan, ja missä henkilökunta pääsee vaikuttamaan oman työnsä ja koko kaupungin kehittämi- seen.

Osaamisen suunnitelmallista kehittämistä toteutettiin vuosittain laadittavan ja päivitetyn koulu- tussuunnitelman mukaisesti kaikilla toimialoilla. Heikko taloustilanne on vaikuttanut suunniteltu- jen koulutusten toteutumiseen. Lakisääteiset koulutukset on toteutettu. Vuonna 2020 toteutettiin hallinnon toimialan järjestämänä kaksi kaupunkitasoista esimieskoulutusta (viranhaltijapäätösten ABC koulutus ja päihdeohjelman päivityskoulutus).

Työhyvinvoinnin tukikeinoja vuonna 2018 ja 2019 olivat:

- vuonna 2017 alkanut liikuntahanke, tavoitteenaan saada henkilöstöä liikkumaan enemmän, jatkui yhä vuonna 2019
 - työterveyshuollon kanssa yhteistyössä alkanut henkisen työkyvyn tuen ryhmä sivistystoimen henkilöstölle jatkui ja laajeni koulunkäyntiavustajiin
 - ePassi – raha (myönnettiin valtuustokauden alusta max 100 €, mutta vuonna 2019 aikana sitä nostettiin 125 €:oon / vuosi, riippuen palvelussuhteen pituudesta); liikunnan edistämiseen ja virkistämiseen kulttuurin parissa
 - vuoden 2019 alusta tyhyraha työyhteisöjen yhteiseen tekemiseen ja hyvinvointiin nostettiin 50 eurosta 75 euroon / osallistuja
 - maksuttomat ryhmäliikunnat ja kuntosalivuorot sekä palloiluvuoroja
- Vuonna 2020 tehtiin työhyvinvointikysely kaupungin henkilöstölle. Työhyvinvointiryhmä, joka toimii työsuojelutoimikunnan sisällä, valmisteli tulosten pohjalta kaupunkitasoisen työhyvinvointiohjelman. Ohjelma palautettiin valmisteluun kaupunginhallituksesta ja valmistelu on kesken. Laaditun työhyvinvointiohjelman ohjaamana työyksiköiden tavoitteena on laatia yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat vuoden 2021 aikana.

Ikäihmiset

Ikääntyneiden ja palvelua tarvitsevien kuntalaisten määrä kasvaa, joten haasteena on kehittää kohtiin vietäviin palveluihin uusia ratkaisuja. Palvelutalolle valmistuneen uuden kuntosalin myötä on voitu tehostaa ikäihmisten parissa tehtävää liikunnanohjausta mm. laajentuneella vertaisohjaaja-toiminnalla.

2.1 Kaupunkistrategian painopisteet ja linjaukset

Karkkilan kaupunkistrategian visio oli kaupunkistrategiasta 2017 päätettäessä 'Karkkila – yhdessä askeleen korkeammalla'. Visio kuvastaa yhteistä tulevaisuuden tahtotilaa, johon strategian tavoitteilla pyritään. Yhdessä toimien ja pyrkien palveluissa muita laadukkaampaan toimintaan. Keväällä 2019 kaupungin visio kirkastettiin tarkemmin toimintaa fokuoivaksi Innostava elinvoimakunta -visioksi. Kaupunkistrategiaa ei muutettu, vaan samalla todettiin, ettei laajemmalle päivitykselle ole tarvetta, vaan vision kirkastaminen oli riittävä toimenpide Karkkilan suunnan vahvistamiseksi.

Strategiassa tavoitteet on jaettu neljään elementtiin eli näkökulmaan, jotka kuvaavat strategian keskeisiä päämääriä, joihin strategian toteuttamisella halutaan positiivisesti vaikuttaa. Nämä elementit ovat elinvoima, hyvinvointi, asuminen ja osallisuus.

Kaupunkistrategian 2018-2022 tavoitteet

Kaupunkistrategian elementti	Kaupunkistrategian tavoite 2018-2022
ELINVOIMA	<ol style="list-style-type: none"> 1 Karkkilan mielikuva on myönteinen 2 Karkkila kasvaa kestävästi 3 Työpaikkojen määrä kasvaa 4 Elinvoima lisääntyy hankinnoilla 5 Karkkila on kiinnostava ja helppo paikka sijoittua ja investoida 6 Tiloja käytetään monipuolisesti

	<p>7 Karkkilan viestintä on vuorovaikutteista ja modernia</p> <p>8 Karkkilassa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa</p> <p>9 Karkkila on digitaalisten palvelujen käytössä Länsi-Uudenmaan aktiivisin kunta</p> <p>10 Karkkila on ketterä ja kehittyvä kaupunki</p>
HYVINVOINTI	<p>11 Varhaiskasvatus on laadukasta ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee</p> <p>12 Kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat</p> <p>13 Aukkaat saavat oikea-aikaista tukea omissa elämäntilanteissaan</p> <p>14 Koulukiusaamista ei ole ja oppilailla on koulurauha</p> <p>15 Lapsiperheet saavat tukea vanhemmuuteen</p> <p>16 Nuoret saavat tukea opiskeluunsa ja vapaa-aikaansa</p> <p>17 Karkkila järjestää ja tuottaa vapaa-ajan palvelut asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannustehokkaasti</p> <p>18 Jokaisella on lupa olla oma itsensä</p> <p>19 Karkkilalaisilla asukkailla on edellytykset hyvään elämään</p>
ASUMINEN	<p>20 Kuntalaisen arki on sujuvaa</p> <p>21 Asuinkohteet ovat kiinnostavia</p> <p>22 Karkkila parantaa lapsi- ja perhepalveluiden toimivuutta</p> <p>23 Karkkila kehittyy asuin-, asiointi-, etätyöpaikka- ja etäopiskelukeskukseksi</p> <p>24 Karkkilassa on monipuoliset palvelut</p> <p>25 Karkkila tukee kaikenikäisten maahanmuuttajien koulututtamista, tämä sujuvoittaa kotoutumista ja edesauttaa työllistymistä</p>
OSALLISUUS	<p>26 Kaikki toimialueet ovat aktiivisia verkostotyössä</p> <p>27 Karkkila sitoutuu ja sitouttaa palveluiden kehittämiseen</p> <p>28 Karkkila ottaa käyttöön kokeilukulttuurin</p> <p>29 Karkkilan kaupunki toimii kuntalaista varten ja heidän kanssaan yhteistyössä</p> <p>30 Karkkilan palvelut muotoillaan asiakasta varten</p> <p>31 Kaupunki edistää asukkaidensa osallistumista harrastustoimintoihin</p> <p>32 Kaupunki tukee yhteisöllisyyden säilyttämistä</p>

Kaupunkistrategiassa määritellyn neljän elementin lisäksi vuodesta 2019 alkaen strategisia tavoitteita on asetettu myös organisaation toimintakyvyn vahvistamiselle. Nämä tavoitteet koskevat kaupunkiorganisaation toiminnan kehittymistä talouden, johtamisen, prosessien ja henkilöstön näkökulmasta.

2.2 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Terveydenhuollon järjestämissuunnitelma

Lohjan sairaanhoitoalueen kuntien (Lohja, Karkkila, Vihti, Siuntio) terveydenhuollon järjestämssuunnitelmassa sovitaan kuntien yhteistyöstä, terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevista

tavoitteista ja vastuutahoista, terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä sekä tarvittavasta yhteistyöstä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon, lasten päivähoidon, lääkahuollon ja muiden toimijoiden kesken.

Keskeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristön haasteita Lohjan sairaanhoitoalueella meneillään olevalla järjestämissuunnitelmakaudella ovat ikääntyminen ja työvoiman saatavuusongelmat, lihavuuden ja liikkumattomuuden lisääntyminen, päihdehaitat, lasten ja nuorten pahoinvointi, nuorten syrjäytyminen, sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien hitaus ja heikko yhteensopivuus, monikulttuurisuuden lisääntyminen sekä eriarvoistuminen terveydessä ja terveyspalveluiden käytössä.

Ptky Karviaisen palvelutasosuunnitelma

Suunnitelmakaudella 2017–2020 palvelujen järjestämisessä panostettiin ennalta ehkäisevään ja kuntouttavaan työhön sekä kotona asumisen tukemiseen läpi elämänkaaren. Linjauksen tavoitteena oli vähentää laitospalvelujen tarvetta ja hillitä asumispalvelutarpeen kasvua. Lisäksi tavoitteena oli avopalvelujen hyvä saatavuus, hoitotakuu- ja määräaikaesäädösten rajoissa pysyminen. Yhdensuuntaisesti mielenterveys- ja päihdesuunnitelman kanssa Karviainen tavoitteli toimivampaa hoitoketjua erikoissairaanhoidon ja peruspalvelujen välillä. Palvelujen järjestämiseen vaikutti alueella tapahtunut väestön kehitys: lasten määrä on vähentynyt ja yli 75-vuotiaiden lukumäärä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Tämä merkitsi hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden palvelujen tarpeen vähenemistä.

Suunnitelmakaudella Karviaisen toiminnan haasteena oli toimintakustannusten voimakas nousu. Vuoden 2017-2019 Karviaisen kustannukset nousivat 11,3 %, suhteellisesti eniten nousivat perheiden palvelulinjan kustannukset (19,5%).

Toimintakauden 2017-2020 onnistumisiksi yhtymähallitus nosti palveluiden saatavuuden ja laadun, joka näkyy etenkin verrokkikuntia parempina lääkäripalveluina. Lisäksi yhtymähallitus koki, että Karviainen on onnistunut henkilöstön kehittämisessä, palveluiden integraatiossa ja ikäihmisten palveluiden talouden hallinnassa.

Toimintakauden 2021-2024 tavoitteiksi yhtymähallitus asetti mm. ennaltaehkäisevän ja oikea-aikaisen intensiivisen työn kehittämisen, digitalisaation, tiedolla johtamisen sekä talouden tasapainottamisen siten, että laadukkaat palvelut turvataan kaikille kuntalaisille.

Karviaisen keskeisenä toiminnallisena tavoitteena on kustannuskehityksen tasoittuminen siten, että tarvekaioiduissa kustannuksissa saavutetaan verrokkikuntien keskiarvon. Kustannuskehityksen hallinta on toteutettava säilyttämällä palveluiden laadullinen taso vähintään nykyisellä tasolla. Karkkilan tarvekaioidut nettomenot sijoittuvat vuonna 2019 verrokkikuntien keskiarvoon.

Palvelutasosuunnitelma vuosille 2021-2024 on hyväksytty Yhtymähallituksessa 29.9.2020 ja Karkkilan valtuustossa 26.10.2020 § 80.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Karkkilan kaupungin, Vihdin kunnan ja perusturvakuntayhtymä Karviaisen yhteisessä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa kuluvaksi valtuustokaudeksi on valittu neljä päätavoitetta:

1) Vahva vanhemmuus perheen perustamisesta alkaen.

Tällä pyritään kokonaisvaltaisesti hyvinvoivaan perheeseen.

Keinoina: vanhemmuusvalmennus 6 kk ikäisten lasten vanhemmille, rinnalla kulkijuusmallin vahvistaminen, avoperheneuvolatyö, perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu helposti tavoitettavissa.

2) Tasapainoisesti kehittyvä leikki-ikäinen lapsi.

Keinoina: varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kielen kehitystä uusilla toimintamalleilla, monialaisella yhteistyöllä koulutetaan tunnetaitoja ryhmissä, varataan resurssia sosiaaliohjauksen, perheneuvolan ja psykologin konsultaatioihin päiväkodeissa. Lisäksi esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyötä vahvistetaan alkuluokkatoimintana, yhdistäminen yhdeksi kokonaisuudeksi.

3) Osallistuva ja oppiva kouluikäinen

Keinoina: Koulupoissaoloihin puuttumisen mallin käyttö Karkkilan kaupungin perusopetuksessa, yksilöllisten oppimispolkujen tarjoaminen, opiskeluhuollon (yhteisöllisen ja yksilökohtaisen) varhaisen tuen vahvistaminen, harrastusmahdollisuuksien turvaaminen, päihteiden käytön tunnistaminen, aktiiviset oppilastoimikunnat, koulun nuorisotyön roolin vahvistaminen sekä 3. sektorin palvelujen hyödyntäminen. Hyvinvointiprofiili ja kouluterveyskyselyt alakouluissa sekä Kiva-koulu.

4) Myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori

Keinoina: opiskelun tuki (2. asteen opiskeluvaikeuksiin tuki nuorisotyöpajasta), osallisuuden ja vastuullisuuden vahvistaminen, päihdetyön kehittäminen (ennaltaehkäisy, päihdekasvatus, päihdekartoitus, hoitopolut), ohjaamoon verkostoyhteistyötä, pienryhmätoimintaa, kutsuntojen yhteydessä esiin tulevien riskinuurten tunnistaminen ja tuen tarjoaminen, kutsuntaikäisten liikuntatoiminnan kehittäminen sekä 3. sektorin palvelutuottajien palveluiden yhteensovittaminen. Näihin tavoitteisiin liittyvät konkreettiset kehittämistoimet on kuvattu suunnitelmassa tarkemmin. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma toimii Karviaisen alueen kuntien nuorisopolitiikan kehittämishjelman mukaisena lapsi- ja nuorisopolitiittisena ohjelmana.

Somehanke ja someturvapalvelu

Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö, ihmiskauppa ja sen ympärillä tapahtuva grooming ovat ajan-kohtaisia ja kasvavia ilmiöitä, joista on saatu kattavaa tietoa myös viimeisimmässä Kouluterveyskyselyssä 2019. Yläkoulussa ja toisella asteella opiskelevista tytöistä joka kolmas oli kokenut vuoden aikana jonkinlaista seksuaalista häirintää ja joka kymmenes seksuaalista väkivaltaa. Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan kokeminen on lisääntynyt kahdessa vuodessa ja internetistä on tullut aiempaa selvemmin seksuaalisen häirinnän kanava. Internetin käyttö aloitetaan nykyisin entistä nuorempana ja usein jo ennen alakouluikää digitaalisten laitteiden käytön yleistyttyä kodeissa ja lasten sekä nuorten arjessa.

Karkkilan kaupunki on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä hakeavustusta sosiaalisessa mediassa tapahtuvan seksuaaliväkivallan ja houkuttelun eli groomingin ennaltaehkäisyyn. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala vastaa hankkeen tavoitteista ja toteutuksesta. Hankkeen tavoitteena on lasten ja nuorten seksuaaliväkivallan ja groomingin ennaltaehkäisy ja estäminen digitaalisilla alustoilla ja pelimaailmassa.

Hankkeen aikana on tarkoitus vahvistaa erityisesti 7. luokalla olevien nuorten turvataitoja ja kykyä tunnistaa, milloin on riskissä joutua seksuaalisen houkuttelun tai siitä mahdollisesti seuraavan seksuaalisen teon kohteeksi. Vahvistamalla nuorten minäkuva, identiteettiä ja kykyä tunnistaa ilmiö,

on mahdollista vaikuttaa ennaltaehkäisevästi näiden epämieluisien ja nuoren kehitykselle haitallisten tilanteiden syntymiseen riittävän ajoissa.

Seuraavassa Karviaisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa olisi tärkeää kirjata lasten ja nuorten seksuaalikasvatuksen sisältö ja tavoitteet sekä laatia suunnitelma niiden toteuttamiseksi siten, että lapsen ikä- ja kehitystasoinen opetus tulee huomioiduksi ja joka on lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä sekä kokonaisvaltaista terveyttä tukevaa.

Pky Karviaisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma vuosille 2013-2016 on laadittu yhteistyössä Lohjan kaupungin kanssa. Laitoshoitopainotteisuuden vähentämisen ja avohoidon lisäämisen ohella keskeistä suunnitelmassa on saumattomien palveluketjujen kehittäminen. Kehittämiskohteiksi on nostettu:

- 1) Asiakkaan aseman vahvistaminen
- 2) Mielenterveyden ja päihteettömyyden edistäminen ja ongelmien ehkäiseminen
- 3) Mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestäminen avo- ja peruspalveluja painottavana, asiakkaan kannalta joustavasti toimivana kokonaisuutena.

Ptky Karviaisen toimenpiteet aikatauluineen ja kustannusarvioineen kuvataan suunnitelmassa tarkemmin.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Ikäihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä pyritään suunnitelman mukaan edistämään kolmen tavoitteen kautta:

- 1) Terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen
- 2) Osallisuuden lisääminen ja syrjäytyneisyyden ehkäisy
- 3) Turvallinen asuminen omassa kodissa mahdollisimman pitkään
- 4) Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa

Kotouttamistyö

Karkkilan maahanmuuttajaperheet huomioidaan

1) Maahanmuuttajataustaiset perheet huomioidaan tasavertaisina kuntalaisina varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Suomen kielen oppimista, maahanmuuttajataustaisten perheiden kotoutumista ja vanhemmuutta tuetaan tarjoamalla heille joustavasti tarpeita vastaavia varhaiskasvatustalveluja. Perusopetuksessa lasten ja nuorten kotoutumista sekä osallisuutta tuetaan erilaisin opetusjärjestelyin ja tarvittaessa oppilashuollollisin tukitoimin. Opetuksen avulla edistetään myös suvaitsevaisuutta ja kulttuurien välistä ymmärtämystä.

2) Aikuisille maahanmuuttajille etsitään erilaisia kotoutumista edistäviä koulutuksia yhdessä teipalveluiden kanssa. Suomen kielen oppiminen on tärkein asia kotoutumisen alkuvaiheen palveluissa. Kanneljärven opistolle, Lohjalle ohjataan henkilöitä, joilla on kiinnostusta ja valmiuksia suorittaa aikuisten perusopetus Suomessa. Aikuisia maahanmuuttajia ohjataan myös opiskelemaan perus- tai osatutkintoja ammattioppilaitoksissa. Erilaisten oman osaamisen näyttämiset ja oppisopimuskoulutusmahdollisuudet kartoitetaan kunkin henkilön kohdalla yksilöllisesti. Tavoitteena on, että työikäiset maahanmuuttajat työllistyvät tulevaisuudessa avoimille työmarkkinoille.

- 3) Ptky Karviainen järjestää pakolaisille kattavan terveystarkastuksen (maahantulotarkastuksen) ja sen jälkeen samat lakisääteiset sosiaali- ja terveystalvet kuin muillekin karkkilalaisille. Kiintiöpakolaisille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille laaditaan kotoutumissuunnitelma TE-palveluiden tai Karviaisen sosiaalityöntekijän toimesta.
- 4) Karkkilan kaupungin maahanmuuttopalvelut palvelee kaikkia kunnassa asuvia maahanmuuttajia riippumatta maahantulon statuksesta.
- 5) Maahanmuuttajien omaa aktiivisuutta ja osallisuutta tuetaan.
- 6) Maahanmuuttopalveluissa pyritään edistämään hyviä väestösuhteita sekä lisäämään vuorovai-
kutusta eri väestöryhmien välillä.
- 7) Maahanmuuttopalveluissa edistetään yhdenvertaisuuden toteutumista kaikissa sen toimin-
noissa.

2.3 Hyvinvointisuunnitelma

Karkkilan hyvinvointikertomuksessa vuosille 2017-2020 voidaan todeta paljon myönteisiä asioita. Ylivoimainen enemmistö nuorista on tyytyväisiä elämäänsä kokonaisuutena, tyytyväisimpiä nuoret ovat ihmissuhteisiin ja terveydentilaan ja vähiten tyytyväisiä fyysiseen kuntoon ja taloudelliseen tilanteeseen. Nuorten alkoholin käyttö ja tupakointi ovat vähentyneet koko 2000-luvun. Täysin raittiiden nuorten osuus on kasvanut. Huumekokeilut ovat kouluterveyskyselyn mukaan vähentyneet sekä 8. ja 9. luokan että toisen asteen oppilailla. Päihteisiin liittyy alttiutta rikoksiin, väkivaltaisuuteen, asunnottomuuteen ja itsetuhoisuuteen, joten varhainen reagointi tärkeää.

Suunnitelmallista kulttuuri-, liikunta- ja taidetoimintaa on tarjolla varhaiskasvatuksessa, peruskoulussa sekä vapaa-ajalla.

Tulevalla valtuustokaudella tulee keskittyä toimintaan, joilla voidaan vaikuttaa myönteisesti seuraaviin seikkoihin:

- Lisääntyneet psyykkisen hyvinvoinnin ongelmat, mm. masentuneisuus, koettu huono terveydentila, yksinäisyys, fyysisen uhan tunne, näkyvät mm. oppimisvaikeuksina, poissaoloina ja ongelmina sosiaalisissa suhteissa.
- Ehkäisevällä päihdetyöllä ja kasvatuksellisilla tapahtumilla lisätään varhaisnuorten tietoa päihteiden haittoista ja tuetaan heidän kasvuaan.
- Lastensuojelussa ovat lisääntyneet perheväkivaltaan ja huoltoriitoihin liittyvät tapaukset, joissa on taustalla usein päihde- ja mielenterveysongelmia.
- Tuki koulupudokkaille, maahanmuuttajille sekä ilman toisen asteen tutkintoa oleville nuorille on erityisen tärkeää.

Aikuisväestö

Alueen väestö on voimakkaasti ikääntymässä, mikä näkyy demografisen huoltosuhteen heikentymisenä ja kasvavana palvelutarpeena. Palvelurakenne on muokattava sellaiseksi, että iäkkäiden henkilöiden hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pääosin kotona tai kodinomaisissa asumisympäristöissä. Tähän otetaan kantaa Karviaisen palvelutasosuunnitelmassa.

Kotihoidon asiakkaiden osuus on myös suurempi kuin alueella ja vertailukunnissa yleensä, laitoksissa olevien osuus on myös selkeästi pienempi kuin vertailualueella. Dementiaindeksiä kuvaava indikaattori osoittaa, että ikääntyneiden määrän kasvaessa myös dementiaa sairastavien määrä kasvaa. Väestön ikääntyessä erityisesti etenevät ja pysyvät muistisairaudet aiheuttavat kunnissa lisääntyvää palvelutarvetta.

Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. Karkkilassa täyttä kansaneläkettä saavien osuus on 1.2 %.

2.4 Suunnitelma tulevalle valtuustokaudelle

Karkkilassa jatketaan valtuustokauden 2017-2020 aikana toiminnassa olleita hyviä käytänteitä, ja päivitetään toimivia suunnitelmia sekä toteutetaan muutoksen tiekartan toimenpiteitä Karkkilan elinvoiman ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin tukemiseksi. Tulevan valtuustokauden 2021-2025 aikana kiinnitetään huomiota entistä enemmän henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen ja viihtymiseen.

Elinvoima:

Keskeinen osa Kestävän kasvun Karkkila -muutostiekartassa sekä Innostava elinvoimakunta -visiossa on Karkkilan kaikkinaisen elinvoiman ja hyvinvoinnin edistäminen suunnitelmallisesti ja fokuroidusti.

Kasvuohjelman toimenpidekokonaisuuksilla tavoitellaan Karkkilan kestävästä kasvusta vahvistamalla kaupungin taloudellista kestävyttä, asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia, yritysten toimintaedellytysten ja hyvän toimintaympäristön vahvistumista sekä uusien yritysten, asukkaiden ja matkailijoiden saamista Karkkilaan.

Kestävä Karkkila -ohjelmaan kuuluvan *Hyvinvointia Karkkilan lähiluonnosta* –hankkeen kärkitavoitteena on lähimatkailun kehittäminen ja lähiluonnon terveysvaikutusten korostaminen. Lähiluonnolla kaupungissa on sekä kulttuurinen ekosysteemipalvelurooli että ekologinen ulottuvuus. Sen osana on koskireitin osalta toisen ylityskohdan rakentaminen sekä reitin jatkaminen Lemmoinvuoren kautta Fagerkullaan. Tähän linkittyy myös digitaalisten palveluiden kehittäminen matkailijoille (mm. kartat). Muuttajien vetovoimana ovat myös asumisen ja yrittämisen lisäksi toimivat kulkuyhteydet ja vireä kulttuuritoiminta.

Talouden tasapainotusohjelma käynnistyy vuonna 2021. Sen osana toteutetaan kaupungin palveluverkon kehittäminen. Tavoitteena on tätäkin kautta tuoda kaupunkilaisille hyvinvointia ja kaupungin toimintaan kestävästä talouden pohjaa. Palveluverkon kehittämisessä tavoitellaan muun muassa kuntalaisille tarjottavia moderneja yhteiskäyttötiloja, joissa yhdistetään eri palveluita samaan paikkaan helposti kuntalaisten saataville. Työn pohjaksi on jo tehty alustavia suunnitelmia muun muassa kaupungin liikuntapaikkojen sekä kirjaston osalta.

Hyvinvointi:

Varhaiskasvatus on laadukasta koulutetun henkilöstön ansiosta. Hankkeiden kautta varhaiskasvatus on saanut resurssia laadukkaisiin täydennyskoulutuksiin. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut ja palveluihin osallistuneiden määrä on pysynyt samana vaikka 4 viimeistä ikäluokkaa ovat merkittävästi pienempiä. Vanhemmat ovat työllistyneet ja tämä näkyy myös alentuneina kotihoidon tuen maksuina. Jatkossakin rekrytointien pääpaino on ammattitaidossa.

Perhekeskustoiminnan kehittäminen yhdessä Karviaisen kanssa osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta on yksi hyvinvointitoiminnan painopisteistä. Perhekeskus kokoaa ja yhteensovittaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut toimivaksi palvelukokonaisuudeksi. Se toimii monialaisena verkostona, jota johdetaan kokonaisuutena (yhteinen viitekehys, arvopohja ja yhdessä sovitut toimintatavat). Perhekeskus tarjoaa terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvua ja kehitystä edistäviä,

varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palveluja. Palveluverkostoon kuuluvat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä niitä tukevat erityistason palvelut. Hallinnonalojen ja organisaatioiden rajat ylittävään yhteistyöverkostoon kuuluvat sivistyspalvelut ja kunnan muut palvelut sekä Kelan, järjestöjen ja seurakuntien palvelut ja toiminta.

SIB-hankkeen jatkuminen on merkittävin perheiden hyvinvointiin ja samalla myös lastensuojelun kuluihin vaikuttava hanke. Peruskouluikäisten iltapäivään sijoittuvan harrastustoiminnan aloittaminen pääsee alkamaan v. 2021 alussa saadun avustuksen turvin.

Asuminen:

Nyt päättyvässä olevalla Valtuustokaudella on pyritty tarjoamaan erilaisia asumisen muotoja mm. monipuolistamalla tonttitarjontaa. Kysyntä on ollut aiemmin vaatimatonta, ja lisääntynyt vasta vuosien 2020 ja 2021 aikana. Maahanmuuttajien kanssa on etsitty vaihtoehtoja kotoutumisen edistämiseksi. Yhteistyötä tehdään mm. TE-palveluiden, alueen oppilaitosten ja paikallisten yritysten kanssa.

Osallisuus:

Yhteistyö on lisääntynyt sekä 3. että 4. sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyösopimuksilla voidaan sitouttaa toimijat pitkäjänteiseen toimijuuteen. Tätä kehitystä jalostetaan.

Hankintaohjeistus hyväksytty vuoden 2020 aikana.

Hallintosääntöuudistusprosessi on meneillään ja tavoitteena on saada se päätökseen kevään 2021 aikana.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet toimenpide-ehdotuksineen tulevalle valtuustokaudelle 2021-2025 on koottu alla oleviin taulukoihin nykyisen kaupunkistrategian elementtien mukaisesti. Näitä alla olevia esityksiä tullaan hyödyntämään uuden kaupunkistrategian valmistelussa syksyllä 2021.

ELINVOIMA

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Karkkila kasvaa kestävästi <i>Tässä olennaista: Kestävän kasvun Karkkila-muutostiekartan toimenpidekokonaisuuksien toteuttaminen</i>	Kasvuohjelma/ KJ 1) uusien yritysten ja investointien lisääminen 2) nykyisten asukkaiden viihtymisen vahvistaminen 3) uusien asukkaiden houkuttelu 4) matkailun vetovoiman kehittäminen	<i>Tähän muutostiekartasta kasvuohjelman kokonaisuudet</i> Aktiivinen ja jatkuva markkinointi Riittävä tonttivaranto	Asukasluvun kehitys, muuttoliikkeen kehitys Yritysten määrän kehittyminen Osaamisohjelman vahvistaminen (ammattillisen koulutuksen kehittäminen)

	<p>ja matkailijamäärien kasvattaminen</p> <p>5) kaupungin yleisen elinvoiman, veto-voiman ja tunnettuuden vahvistaminen</p>		<p>Työpaikkojen määrän kehittyminen</p> <p>Työllisyyden kehittyminen</p> <p>Matkailijamäärien kehitys</p> <p>Karkkilan tunnettuuden kehittyminen</p> <p>Myydyt tontit Raakamaan hankinta</p>
	<p>Kestävä kehitys -ohjelma/ EP</p> <p>Koski- ja luontoreitit - lähimatkailu/ HK</p>	<p>Henkilöresurssi, aktiiviset yhdistykset</p>	<p>Valmiit ja opastetut reitit</p> <p>Joen ylityspaikat tehty</p>
Työpaikkojen määrä kasvaa	<p>Yritysten toimintaympäristö ja investoinnit/ EP</p>	<p>Yritysneuvonta ja -tuki</p> <p>Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus</p>	<p>Uudet yritykset</p> <p>Uudet työpaikat</p>
	<p>Aktiivinen ulospäin suuntautuva yrityshoukuttelu</p> <p>Kaavoitetut tontit yritystoiminnalle</p>	<p>Kaavoituspäällikkö - resurssi</p>	<p>Yritystonttien kehittämissuunnitelma (2021)</p> <p>Valmiit kaavoitetut yritystontit</p>
<p><i>Karkkilassa on asukaslähtöinen ja tehokas palveluverkko</i></p>	<p>Palveluverkon selvitystyö/ FCG</p>	<p>Henkilöresurssit</p>	<p>Palveluverkko valmis</p> <p>Rakennusten salkutus ja myyntiohjelma päivitetty</p>

HYVINVOINTI

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
<p>Varhaiskasvatus on laadukasta ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste kasvaa</p>	<p>Joustavat ja perheen tarpeen huomioivat päivähoitopalvelut/ VJ</p>	<p>Palveluneuvonta ja -ohjaus</p>	<p>Osallistumisasteen kasvu %</p>

Lapsiperheet saavat tukea vanhemmuuteen	Jalkautuvat työmuodot SIB-hanke /SJ	Perhecoachit/-valmentajat	Korjaavan työn määrän väheneminen ja lastensuojelun kustannusten aleneminen
Nuoret saavat tukea opiskeluunsa ja vapaa-aikaansa	Henkilökunnan koulutus Harrastamisen Suomen malli -hanke/ SJ	Opetusresurssien sekä riittävien kuraattoripalvelujen turvaaminen	Kouluterveyskyselyn tulokset paranevat: hyvinvoivat lapset ja nuoret

ASUMINEN

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Karkkila kehittyy asuin-, asiointi-, etätyöpaikka- ja etäopiskelukeskukseksi	Elinvoima	Etäyhteyksin varustettuja työskentelyyn sopivia tiloja	Asiakasmäärät
	Markkinointi suunnitelma, aktiivinen ulospäin suuntautuva tiedottaminen	Henkilöresurssi	
Karkkila tukee maahanmuuttajien koulutautumista ja sujuvoittaa kotoutumista ja työllistymistä	Maahanmuuttokoordinaattori käy keskustelua asiakkaiden kanssa ja etsii heille erilaisia vaihtoehtoja kotoutumisen edistämiseksi. Yhteistyötä tehdään mm. TE-palveluiden, alueen oppilaitosten ja paikallisten yritysten kanssa.	Maahanmuuttokoordinaattori Elinvoimatiimi Te-palvelut Alueen oppilaitokset	
Tonttitarjonnan monipuolistaminen	Valmius kaavoitetuille alueille Infran rakentaminen Uusien alueiden kaavoittaminen asumiseen Alennusmyyntikampanjat Kantatilalaskeman periaatteiden päivittäminen	Kaupunkikehitys -toimialan sisäiset resurssit, yhteistyö elinvoimapalveluiden ja kasvuohjelman kanssa	Myyntikuntoon rakentuneet alueet Valmistuneet asemakaavat Myydyt tontit Laskentaperiaatteet päivitetty

OSALLISUUS

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
---------	----------------------------	-----------	-------------------

Kaupunki edistää asukkaidensa osallistumista harrastustoimintoihin	Kaiku-kortin lisämarkkinointi	henkilöstöresurssi	Osallistujamäärän nousu
Yhteistyö 3. ja 4. sektorin kanssa palvelujen täydentäjänä	Yhteistyösopimukset	Toimialat ja tulevat yhteistyökumppanit	Toteutuneet yhteistyösopimukset
Karkkila ottaa käyttöön kokeilukulttuurin	Kertapalkkio		Toteutuneet muutokset työskentelytavoissa
	Pilottihankkeet		Toteutuneet pilottihankkeet

3 OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Suunnitelmat uudelle valtuustokaudella (liite PP)

3.1 Suunnitelman laatijat

Tuija Telén, kaupunginjohtaja
Arto Jormalainen, sivistysjohtaja
Kari Setälä, kaupunkikehitysjohtaja
Jaana Niemelä, talousjohtaja
Anna Koivu, liikunta- ja nuorisopäällikkö
Terhi Joensuu, maahanmuuttokoordinaattori
Hannamari Auvinen, hankepäällikkö

3.2 Suunnitelman hyväksyminen

Valtuuston käsittelykokous: pvm, § ja päätös

Liitteet

Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Tulot

%

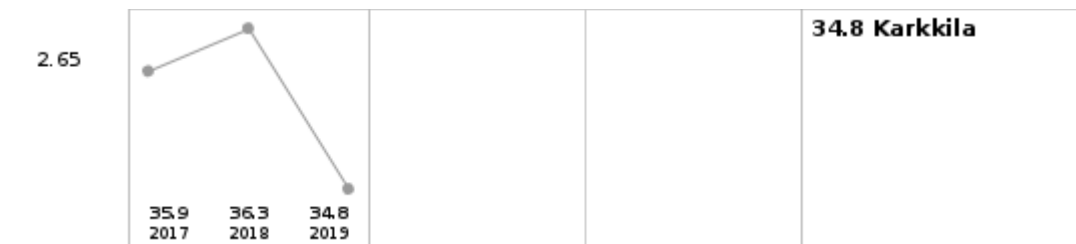
Suunta

Vertailu

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas



Valtionosuudet, % nettokustannuksista



Vuosikate, euroa / asukas



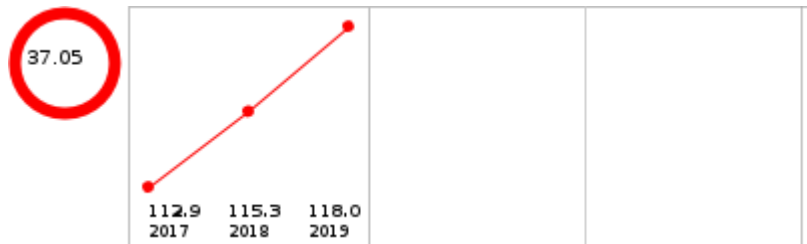
Vuosikate, % poistoista



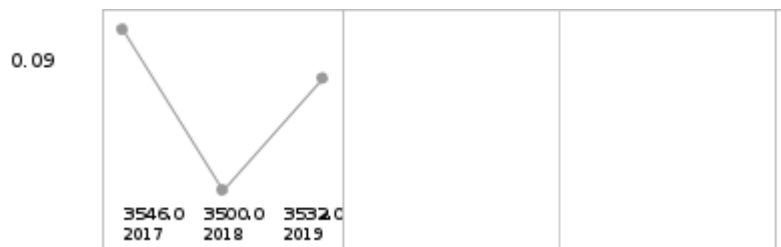
Lainakanta, euroa / asukas



Suhteellinen velkaantuneisuus, %



Verotulot, euroa / asukas



Väestö

% Suunta Vertailu

Väestö 31.12.



Huoltosuhte, demografinen



Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta



Lapsiperheet, % perheistä



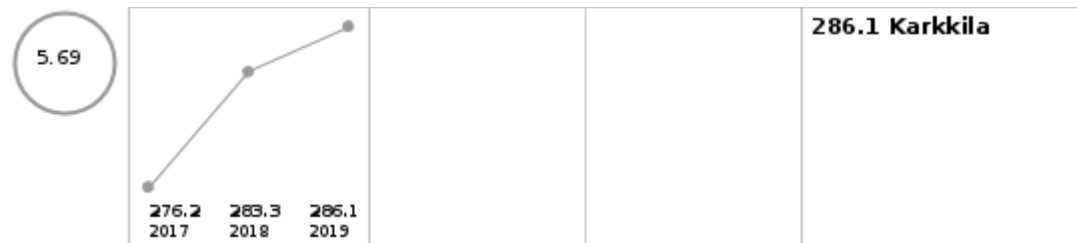
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä



Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista



Koulutustasomittain



Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta



Elinvoima

%

Suunta

Vertailu

Kunnan yleinen pienituloisuusaste



Lasten pienituloisuusaste



Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä



Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä



Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot



Työlliset, % väestöstä



TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

- Valtionosuuksien määrä on noussut hieman
- Vuosikatteen %-osuus poistoista laskenut
- Lainakanta on noussut ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvanut ja verotulot vähentyneet
- Huoltosuhde kasvanut, lapsiperheiden osuus väestöstä on laskenut
- Yhden hengen asuntokunnat ja yhden vanhemman perheiden määrä on noussut
- Maahanmuuttajataustaisten osuus on kasvanut hieman
- Koulutustaso on hieman noussut
- Kuntien välinen nettomuutto on ollut negatiivinen

- Kunnan yleinen pienituloisuusaste on noussut
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24 -vuotiaiden osuus on laskenut
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64 -vuotiaiden osuus on noussut
- Työllisten osuus väestöstä on noussut

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista



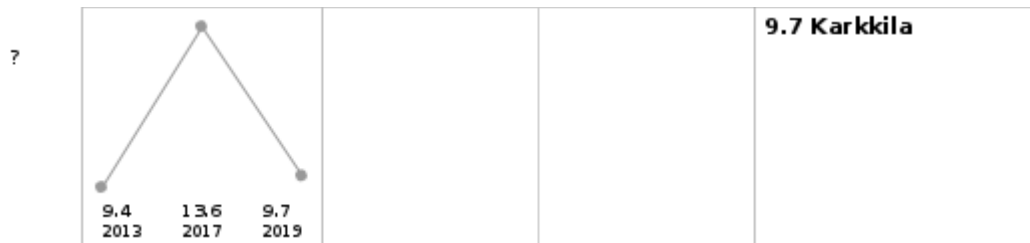
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% **Suunta** **Vertailu**

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista



Päivähoito

% Suunta Vertailu

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (-2014)



Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut



Koulu

% Suunta Vertailu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä



Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta



LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

8. ja 9. luokan oppilaat

-Oman terveydentilan kokeminen on mennyt hiukan huonompaan suuntaan.

-Päivittäinen tupakointi on vähentynyt, mutta nuuskaaminen on lisääntynyt

- Laittomien huumeiden kokeilut ovat vähentyneet
- Yksinäisyyden kokeminen on vähentynyt
- Kohtalainen tai vaikea masentuneisuus on lisääntynyt
- Ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuus on vähentynyt

Päivähoito

- Esiopetuksen piirissä olevien määrä on laskenut
- Indikaattorissa "Kokoaikaiseen varhaiskasvatuksen osallistuneiden lasten prosentuaalinen osuus ikäluokasta" on näkyvässä vain 3-5 -vuotiaiden suhteellinen osuus. Kehityssuuntana Karkkilassa on ollutkin 1-3 -vuotiainen prosentuaalisen osuuden nousu varhaiskasvatuspalveluissa. Tämä asettaa kaupungille haasteen rekrytoida lisää varhaiskasvatuksen opettajia ja lastenhoitajia, koska henkilöstömitoituksen painopiste on muuttumassa 1:7:stä 1:4:ään. Ikäluokkien pienenemisestä huolimatta parina viime vuonna hoitoon on hakeuduttu lukumääräisesti yhtä paljon kuin ennenkin.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa on noussut huomattavasti
- Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit ovat vähentyneet

NUORET JA NUORET AIKUISET

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

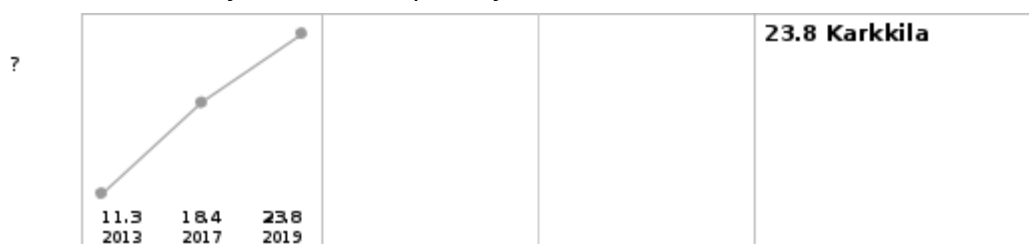
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista



Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista



Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista



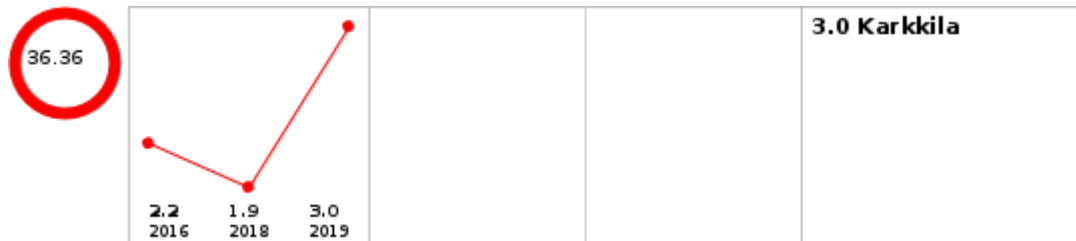
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

%

Suunta

Vertailu

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)



Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)



NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

- Ystävyys-indikaattorilla sama suuntaus kuin perusopetuksen nuorilla, parantunut.
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työvyttömyyseläkettä saavien määrä on noussut. Aktiivinen etsivä nuorisotyö löytää tukea tarvitsevia nuoria ja kykenee auttamaan heitä.
- Lukioikäisten ylipainoisuus on lisääntynyt
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen peruskoulunsa päättävien osuus on nousussa,
- Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden, 0 - 17-vuotiaiden osuus vuoden aikana, (% vastaavanikäisestä väestöstä) on saannut laskusta nousuun, nettokäyttökustannukset nousseet.
- Koulun arjen kokemukset ja hyvinvointi on parantunut sekä ulkopuolista tukea saatu enemmän verrattuna edellisiin vertailuihin.
- Vapaa-aikanaan harrastavien lasten ja nuorten määrä on kohtalaisen suuri.
- Nuorten työttömyysluvut ovat laskeneet viime vuosina.

TYÖIKÄISET

Elämänlaatu ja osallisuus

%

Suunta

Vertailu

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

11.89



Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä



Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

-32.82



Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

-33.07



TYÖIKÄISET - Yhteenveto

- Sekä mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa että työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25-64-vuotiaiden osuus on laskenut
- Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sekä 15-49 -vuotiaiden että 50-64 -vuotiaiden ryhmässä ovat laskeneet
- Erytiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 -vuotta täyttäneiden osuus on noussut hieman
- Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 -vuotiaiden osuus on laskenut
- Säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden 75 -vuotta täyttäneiden osuus on laskenut

IKÄIHMISET

Elämänlaatu ja osallisuus

%

Suunta

Vertailu

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä



Opiskelu, työ ja toimeentulo

%

Suunta

Vertailu

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä



Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

%

Suunta

Vertailu

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä



Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä



Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Säännöllisen kotihoiton piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä



IKÄIHMISET - Yhteenveto

- Kelan sairastuvuusindeksi on noussut
- Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa on noussut
- Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden turvallisuuden kokeminen on noussut
- Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden turvattomuuden kokeminen lisääntynyt

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Kelan sairastuvuusindeksi, ikävakioitu (-2017)



Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %



Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta



Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta



Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta



KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

- Poliisin tietoon tulneiden henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat hieman lisääntyneet
- Asunnottomien/ yksinasuvien määrä on noussut